

ingediend op **1437** (2022-2023) – Nr. 2
26 april 2024 (2023-2024)

Verslag

namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuur,
Ruimtelijke Ordening en Energie
uitgebracht door Bart Claes en Freya Perdaens

over het voorstel van resolutie

van Mieke Schauvliege, Chris Steenwegen, Tine Van den Brande,
Staf Aerts, Johan Danen en Imade Annouri

over de bescherming van ruimtelijk bedreigde bossen

Documenten in het dossier:
1437 (2022-2023) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

Samenstelling van de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie:

Voorzitter: Gwenny De Vroe.

Vaste leden:

Inez De Coninck, Andries Gryffroy, Freya Perdaens, Jeroen Tiebout, Wilfried Vandaele;
Bart Claes, Leo Pieters, Sam Van Rooy;
Stijn De Roo, Tinne Rombouts;
Steven Coenegrachts, Gwenny De Vroe;
Staf Aerts, Mieke Schauvliege;
Bruno Tobback.

Plaatsvervangers:

Annick De Ridder, Marius Meremans, Joris Nachtergaele, Axel Ronse, Nadia Sminate;
Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Wim Verheyden;
Robrecht Bothuyne, Brecht Warnez;
Bart Tommelein, Bart Van Hulle;
Johan Danen, Chris Steenwegen;
Hannes Anaf.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

INHOUD

1. Toelichting	4
1.1. Situering	4
1.2. Ontbossingsverbod: regel versus praktijk	4
1.3. Impact van het kappen van waardevolle bossen	4
1.4. Oplossingen	5
2. Bespreking	5
2.1. Tussenkoms van Hannes Anaf	5
2.2. Tussenkoms van Inez De Coninck	6
2.3. Tussenkoms van Leo Pieters	6
2.4. Tussenkoms van Tinne Rombouts	6
2.5. Tussenkoms van Gwenny De Vroe	6
2.6. Repliek van Mieke Schauvliege	6
3. Stemming	7
Bijlage: zie de dossierpagina van dit document op www.vlaamsparlement.be	

De Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie besprak op 23 april 2024 het voorstel van resolutie van Mieke Schauvliege, Chris Steenwegen, Tine Van den Brande, Staf Aerts, Johan Danen en Imade Annouri over de bescherming van ruimtelijk bedreigde bossen (*Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 1437/1).

Het voorstel van resolutie werd namens de indieners toegelicht door Mieke Schauvliege. Ze maakte daarbij gebruik van een presentatie die terug te vinden is op de [dossierpagina](#) van dit verslag op www.vlaamsparlement.be.

1. Toelichting

Mieke Schauvliege licht het voorstel van resolutie van de Groenfractie toe. Het is een vervolg op een voorstel van resolutie (*Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 489/1) dat ze in het begin van de legislatuur al ingediend had en waarover ze ondertussen nieuwe cijfers verzameld heeft om aan te tonen dat het nodig is om actie te ondernemen.

1.1. Situering

Met 140.279 hectare bos is Vlaanderen een van de bosarmste regio's in Europa. Bovendien is 25.000 hectare niet beschermd tegen ontbossing, waarvan 12.500 hectare oud bos, dat extra waardevol is. Zelfs met de compensatiemaatregelen die in het Bosdecreet ingeschreven zijn, verliest men een heel grote waarde als oud bos gekapt wordt. Het bos is een heel belangrijke koolstofopslagplaats, zowel boven als onder de grond. Als dat gekapt wordt, gaat heel veel koolstof, natuurwaarde en bosbeleving verloren, zelfs als het elders met meer oppervlakte vervangen wordt.

1.2. Ontbossingsverbod: regel versus praktijk

De bescherming van de bossen is geregeld in de Codex Ruimtelijke Ordening en het Bosdecreet. Artikel 90bis van het Bosdecreet spreekt principieel van een ontbossingsverbod mits compensatie. Het voorziet in een aantal uitzonderingen. Wanneer men bijvoorbeeld bos kapt in woon- en industriegebied, kan men, indien men voor compensatie zorgt, toch overgaan tot kapping. Er kan een ontheffing worden aangevraagd bij het Agentschap voor Natuur en Bos als het gaat over bos in natuurgebied waar een weg of iets dergelijks aangelegd moet worden. Wanneer Mieke Schauvliege al de geldende regels bekijkt en de vergunningsaanvragen tot en met 2021 opvraagt, blijkt dat er in die periode 21.816 vergunningsaanvragen waren voor het kappen van bos en dat er in de jaren sinds 2015 heel veel aanvragen vergund en ook uitgevoerd zijn, en heel weinig geweigerd. In totaal is er in de periode van 2000 tot en met 2021 5032 hectare bos gekapt met een vergunning. Het zijn de lokale besturen die vergunnen, maar het Agentschap voor Natuur en Bos moet er een advies voor verlenen. Het blijkt dat in negen op de tien gevallen het Agentschap voor Natuur en Bos een positief advies verleent, wat dan meteen de motivatie is voor de lokale besturen om de vergunning te verlenen. 93 procent van de aanvragen voor ontbossing kreeg een gunstige omgevingsvergunning. Bij een evaluatie van de cijfers ziet men dat er in de legislatuur 2019-2024 geen kentering is geweest. Er waren nochtans wel een aantal initiatieven: er was bijvoorbeeld de conceptnota Plan van aanpak ruimtelijk bedreigde bossen, er was de invoering van artikel 90bis van het Bosdecreet en er werd een boskaart opgemaakt in 2016. Maar sinds 2018 is er eigenlijk niets meer rond gebeurd, aldus Mieke Schauvliege.

1.3. Impact van het kappen van waardevolle bossen

Voor de Groenfractie is het belangrijk dat waardevol bos niet meer gekapt kan worden. Ze wil daarmee niet zeggen dat er geen enkele boom meer gekapt kan worden, maar wel geen bossen die heel waardevol zijn, wat nog steeds kan. De biodiversiteitsopbouw gaat immers heel traag; het duurt jaren voor er een

bepaalde natuurwaarde is. Waardevol bos dat gekapt wordt, kan men niet zomaar vervangen door enkele jonge bomen te planten. Bij oude bossen is de koolstofopslag immers gigantisch en de impact van het kappen van die waardevolle bossen is dus bijzonder groot.

1.4. Oplossingen

De Groenfractie stelt om de hierboven aangehaalde redenen voor om een aantal elementen in de wetgeving aan te passen. Ten eerste wil ze dat er een strikter afwegingskader opgemaakt wordt voor de ontbossingsaanvragen. Er moet een afweging gemaakt worden vanaf wanneer een bos waardevol wordt en er dan ook geen positief advies meer verleend wordt. Er moet ook een aanpassing komen van artikel 90bis van het Bosdecreet zodat er ook in woon- en industriegebied niet gekapt kan worden in het geval van waardevol bos. Er moet ook een multicriteria-analyse opgesteld worden om een bijkomende bescherming van de meest kwetsbare en waardevolle bossen te garanderen. Op het moment dat voor dergelijke gebieden een vergunning aangevraagd wordt voor het kappen van bos, moet die vergunning worden geweigerd. Daar moet wel tegenover staan dat er op dat moment, als er een reële kappingsdreiging is, in een planschade voorzien wordt. Dat is het mechanisme dat ook is toegepast bij het Duinendecreet. Het heeft het voordeel dat de dreiging reëel moet zijn en geen veronderstelling, en dat niet plots alle middelen worden gevraagd en er dus voor bossen waar er eigenlijk geen dreiging is, niet onmiddellijk in een planschade voorzien moet worden.

Mieke Schauvliege benadrukt nogmaals dat de geschetste aanpak ook is toegepast bij het Duinendecreet. Er is toen ook gewerkt met een negatieve vergunningsaanvraag. Op het moment dat er een aanvraag was om in het duinengebied een bebouwing te plannen, werd dat geweigerd en gecompenseerd. Dat heeft toen heel goed gewerkt. De indieners kopiëren dus die aanpak. Ze denken dat iedereen het erover eens is dat de inspanningen van de Vlaamse overheid om bijkomend bos te realiseren in Vlaanderen, heel moeizaam gaan. Er is de voorgaande jaren vooral ingezet op het aanplanten van nieuw bos, maar de ruimte is in Vlaanderen heel schaars. Nieuwe initiatieven die ruimte-inname noodzakelijk maken, zijn per definitie heel moeilijk realiseerbaar. Inzetten op bosuitbreiding en enkel gaan voor het planten van nieuwe bossen, is dus per definitie gedoemd om te mislukken, aldus Mieke Schauvliege. Het is volgens haar veel beter om op twee sporen te werken, namelijk minstens het behouden van waardevol bos gecombineerd met het uitbreiden van bos. Pas als die twee sporen bewandeld worden, kan men naar een wzenlijke uitbreiding van het bos in Vlaanderen gaan. Daarom stellen de indieners voor om op een geleidelijke manier over te gaan tot het definitief behoud van de waardevolle bossen. In het verleden zijn er andere recepten geprobeerd, maar geen enkel heeft tot een goed einde geleid. Ze kijkt uit naar de reactie van de commissieleden en hoopt op steun voor dit voorstel van resolutie, zodat er eindelijk stappen vooruit gezet kunnen worden in het daadwerkelijk behouden van waardevol bos.

Mieke Schauvliege wijst er bijkomend nog op dat alle partijen verklaard hebben dat ze het behoud van waardevol oud bos en inspanningen voor bosuitbreiding belangrijk vinden. Mocht men niet de moeite doen om over dit voorstel van resolutie te discussiëren of opmerkingen te geven en zonder commentaar overgaan tot de stemming, zou dat aantonen dat voornoemde verklaringen louter voor de Bühne zijn.

2. Bespreking

2.1. Tussenkunst van Hannes Anaf

Hannes Anaf stelt dat de Vooruitfractie het eens is met dit voorstel van resolutie en het dus mee zal goedkeuren.

2.2. Tussenkost van Inez De Coninck

Inez De Coninck wijst erop dat de Groenfractie in 2020 een voorstel van resolutie heeft ingediend over precies hetzelfde onderwerp. Ze verwijst daarom naar de bespreking daarvan (*Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 489/2). Op basis van dezelfde argumenten zal de N-VA-fractie tegen dit voorstel van resolutie stemmen.

2.3. Tussenkost van Leo Pieters

Leo Pieters verklaart dat de Vlaams Belangfractie totaal geen probleem heeft met het bewaren van oud bos, onder meer voor de diversiteit en de bodemgesteldheid. Een oud bos kan inderdaad niet worden gecompenseerd door nieuwe aanplantingen. Volgens dit voorstel van resolutie zou er echter niet gekapt mogen worden in woongebied en industriegebied, tenzij er een compensatie is. Hij kan dat snappen als die gebieden naast oud bos liggen, maar de indiener weet ook dat er percelen zijn waar men daarvan zal afwijken. Dan zal het probleem ontstaan dat op bepaalde percelen helemaal niet gekapt zou mogen worden, en dat gaat de fractie te ver. De basis van het voorstel van resolutie is dus niet verkeerd, maar de finaliteit ervan kan in de toekomst problemen opleveren. Daarom zal de fractie tegen het voorstel van resolutie stemmen.

2.4. Tussenkost van Tinne Rombouts

Tinne Rombouts beaamt dat dit voorstel van resolutie teruggrijpt naar initiatieven uit het verleden en verwijst naar de debatten daarover. Historische bossen zijn inderdaad waardevol, maar daar worden vandaag al multiplicatorparameters mee in rekening gebracht. De cd&v-fractie zal dit voorstel van resolutie dus niet goedkeuren.

2.5. Tussenkost van Gwenny De Vroe

Gwenny De Vroe verwijst ook naar vroegere debatten hierover. Ze heeft een hart voor bos en heeft ter zake zelf al heel wat initiatieven genomen. Het is heel interessant om te lezen hoe de Groenfractie naar de historiek van dit thema kijkt, en er is zeker nog heel wat werk aan de winkel wat de bossen betreft, maar het voorstel van resolutie bevat inhoudelijk ook zaken waarin de Open Vld-fractie zich niet kan vinden. Haar fractie heeft altijd geijverd voor een planschaderegeling en heeft dus vragen bij de details van de voorliggende voorstellen.

2.6. Repliek van Mieke Schauvliege

Mieke Schauvliege antwoordt dat de reactie van de meerderheidspartijen op het voorstel van resolutie dat ze in 2020 indiende, was dat men dit deze legislatuur zou oplossen door een groot gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan per provincie te maken waarbij de waardevolle bossen zouden worden beschermd via een planningsinitiatief. Daartoe werd zelfs een opdracht uitbesteed aan een studiebureau. De minister heeft onlangs echter moeten toegeven dat men daar nergens mee staat omdat de meerderheidspartijen niet meewillen. Dit voorstel van resolutie is een nieuwe poging om oude bossen te beschermen, via een andere weg. De spreker geeft toe dat het hetzelfde voorstel is, zij het met geactualiseerde cijfers. Uit die cijfers blijkt dat er deze legislatuur geen stap vooruit is gezet. Men blijft oud bos kappen, ondanks de in 2020 gedane belofte dat men dat niet meer of slechts bij uitzondering zou doen. Met de huidige wetgeving kan men die belofte niet nakomen. Het beloofde gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan is er nog altijd niet. Elk jaar wordt 250 hectare bos gekapt, met toestemming van de Vlaamse overheid. De spreker vindt het geen probleem dat er af en toe een bosje sneuvelt, maar wel als dat oud bos is. Het gaat over 12.500 hectare oud bos, dat jaren nodig heeft gehad om zich te ontwikkelen. Vlaanderen mag niet toelaten dat dat gekapt wordt, ook niet als dat in woongebied of industriegebied is.

Het voorstel van resolutie stelt voor dat als een eigenaar van plan is om een initiatief in die richting te ontwikkelen en hij daar een vergunning voor aanvraagt, die zou worden geweigerd. Ingaand op de opmerking van Gwenny De Vroe merkt Mieke Schauvliege op dat die eigenaar daar volgens haar voorstel wel degelijk een planschadevergoeding voor zal krijgen, op het moment dat de intentie om te kappen er is. Dat maakt het mogelijk om oud bos te beschermen, zij het niet in één klap, maar geleidelijk aan, op het moment dat er een kapdreiging is. Dat zou een aanzienlijke stap vooruit zijn. Deze methodiek werd toegepast bij het Duinendecreet en heeft tot succes geleid. Die werkt dus. De indiener stelt vast dat de tegenstemmers helemaal niet van plan zijn om oud bos te beschermen. Ze nemen geen eigen initiatieven en verwerpen initiatieven van anderen. Hun verklaringen hierover in het kader van verkiezingsdebatten zijn dus inderdaad louter voor de Bühne. Dat is erg jammer, want Vlaanderen is heel bosarm en elke boom telt.

Tinne Rombouts beweerde dat de afweging inzake oud bos al gebeurt. Via dit voorstel van resolutie zou die afweging echter op een vastgelegde manier gebeuren. Ook zou het advies dat het Agentschap voor Natuur en Bos geeft over al dan niet kappen bindend worden, terwijl dat advies nu vrijblijvend is. In 93 procent van de gevallen is het advies positief en mag er dus worden gekapt, wellicht omdat die bossen niet waardevol genoeg zijn. In 7 procent van de gevallen is het advies negatief. De realiteit is echter dat de gemeentebesturen dat advies in de meeste gevallen naast zich neerleggen, wat maakt dat er 250 hectare bos per jaar wordt gekapt. Mieke Schauvliege stelt vast dat men het daarmee eens is. De minister verklaarde in de commissie dat zij en haar partij voorstanders zijn van initiatieven om het kappen van oud bos tegen te gaan, maar als er daarover een voorstel op tafel ligt, stemt de N-VA toch tegen. De N-VA in deze commissie is duidelijk een andere N-VA dan die van de minister.

3. Stemming

Ter stemming gelegd, wordt het voorstel van resolutie van Mieke Schauvliege, Chris Steenwegen, Tine Van den Brande, Staf Aerts, Johan Danen en Imade Annouri over de bescherming van ruimtelijk bedreigde bossen (*Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 1437/1) verworpen met 9 stemmen tegen 2.

Gwenny DE VROE,
voorzitter

Bart CLAES
Freya PERDAENS,
verslaggevers